

Igor Gościński

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie

Piotr Kochan

Wydział Lekarski UJ CM, Katedra Mikrobiologii; Zakład Bakteriologii,
Ekologii Drobnoustrojów i Parazytologii

Wiesław Pyrczak

Dziekanat Wydziału Lekarskiego UJ CM i Polska Rada Resuscytacji

Adam Wiernikowski

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie

Korzyści ze stosowania technik informatycznych dla Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego

Lekarze krakowscy do 1866 r. działali w ramach C.K. Towarzystwa Naukowego Krakowskiego powstałego w 1815 r., w Oddziale (sekcji) Nauk Przyrodniczych i Lekarskich. Prace swe wygłaszali na posiedzeniach wspólnych całego Towarzystwa i publikowali je w poszczególnych „Rocznikach Towarzystwa Naukowego z Uniwersytetem Krakowskim połączonych”, „Rocznikach Wydziału Lekarskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim” (lata 1838–1845) i „Pamiętnikach Farmaceutycznych Krakowskich” (1834–1836) (8). Potrzeba informacji medycznej w języku polskim spowodowała, że z inicjatywy prof. prof. Józefa Dietla i Antoniego Bryka, przy współudziale prof. prof. Józefa Majera i Fryderyka Skobla, oraz doktorów Ettingera i Zieleniewskiego rozpoczęto wydawanie od kwietnia 1862 r. tygodnika pt. „Przegląd Lekarski”. Od początku wydawania tego czasopisma, napotymano na szereg trudności, które zmniejszyły się, gdy w 1866 r. powstało Towarzystwo Lekarskie Krakowskie (TLK), którego organem stał się „Przegląd Lekarski” (6, 9).

Burzliwa historia Polski dwudziestego wieku spowodowała zahamowanie organizacyjnej i wydawniczej działalności w okresie II wojny światowej. Po zakończeniu wojny w 1945 r. czasopismo było ponownie wydawane jako organ Krakowskiego Towarzystwa Lekarskiego.

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, od 1950 r. Oddział Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, zachowało pełną autonomię i wypełnia zadania statutowe, z których najważniejszymi są integracja lekarzy podzielonych na szereg specjalności i będących członkami różnych specjalistycznych towarzystw lekarskich wokół spraw wspólnych: nauk podstawowych, diagnostyki medycznej, leczenia, deontologii, etyki, historii medycyny i kultury. Realizuje te zadania organizując i współorganizując konferencje, sympozja, zebrania naukowe i szkoleniowe, poprzez zabieranie głosu w sprawach deontologicznych i etycznych, prezentowania osiągnięć kulturalnych i artystycznych lekarzy, honorowanie dyplomami i medalami, podtrzymywanie pamięci o wybitnych lekarzach, głównie związanych z Uniwersytetem Jagiellońskim i Krakowem oraz zasłużonych dla Polski (1).

W latach 1961–1991, tj. przez 31 lat, w styczniu każdego roku w rocznicę wyzwolenia Obozu Auschwitz-Birkenau wydawano „Przegląd Lekarski – Oświęcim”. Łącznie 7200 stron A4, ponad 1000 artykułów przygotowanych przez 477 autorów. Tematykę zeszytów podzielono na 21 działów, z których najważniejsze to: Zagadnienia polityczne, lekarsko-prawne i filozoficzno-etyczne oraz system eksterminacji; Wyniki badań byłych więźniów; Głód; Zbrodnicze eksperymenty; Represje wobec inteligentów; Martyrologia dzieci; Martyrologia Żydów; Zagadnienia odszkodowań i orzecznictwo (KZ syndrom); Biografie i sprawozdania. Z tą problematyką związane są coroczne, organizowane od 1960 r., „styczniowe”, uroczyste posiedzenia w Auli Collegium Novum UJ z okazji oswobodzenia obozu Auschwitz-Birkenau i Międzynarodowego Dnia Holokaustu. W trakcie ostatnich spotkań, w latach 2013, 2017–2020 – miały miejsce obustronne przekazy na żywo, drogą satelitarną, m.in. wystąpienia dyrektorów Muzeum Holokaustu w Los Angeles.

Międzynarodowej informacji o Holokauście poświęcone są tłumaczenia na język angielski wydawnictw TLK w formach książkowych (2) i digitalizacji archiwalnych numerów „Przeglądu Lekarskiego – Oświęcim”, tłumaczonych na język angielski. Te ostatnie działania, jak i międzynarodowe konferencje w Krakowie – Medicine Behind the Barbed Wire Conference – prowadzone są przy życzliwej finansowej i organizacyjnej współpracy z Wydawnictwem Medycyna Praktyczna. Projekt „Medical Review – Auschwitz” realizowany przez Wydawnictwo Medycyna Praktyczna wspierają Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu i Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Na stronie internetowej www.mp.pl/auschwitz można się zapoznać z anglojęzycznymi wersjami artykułów naukowych z „Przeglądu”. Jest to szczególnie ważne, gdyż Wydawnictwo Przegląd Lekarski zamieszczające artykuły również w języku angielskim, ze względu na kłopoty

finansowe, mamy nadzieję, że chwilowe, musiało formalnie z końcem 2019 r. zawiesić działalność.

Współorganizowane przez Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, we własnej siedzibie, w Krakowie przy ul. Radziwiłłowskiej 4, coroczne Sympozjum *Ból i Cierpienie*, od 2014 r. jest transmitowane online. Tematyka sympozjów koncentruje się przede wszystkim wokół znaczenia bólu i cierpienia w odniesieniu do filozofii, teologii i medycyny, w tym specyfiki doświadczania bólu, jakości życia pacjentów, problematyki leczenia, szczególnie jego indywidualizacji. Transmisje online, bez ograniczenia geograficznego, przeprowadzane są podczas pierwszego, merytorycznego dnia sympozjum. Od 2015 r. transmisje są zarchiwizowane na koncie YouTube Polskiej Rady Resuscytacji (<https://www.youtube.com/user/PRCresuscytacja/videos>), jednego ze współorganizatorów Sympozjum. Od stycznia 2015 do marca 2020 r. odnotowano 3192 odsłon, dokonanych w 32,5% przez kobiety i w 67,5% przez mężczyzn. Analiza z 2018 r. wykazała że dokonywano odbioru najczęściej przy pomocy komputera (412 przyp.), telefonu komórkowego (108 przyp.) i tabletu (70 przyp.), a najrzadziej przez telewizor (3 przyp.).

W roku 2019 i 2020 wprowadzono równolegle transmisje online na Facebooku. Zanotowano 7449 odsłon <https://www.facebook.com/pg/PRCresuscytacja/videos/>

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie od 2017 r. współpracuje z czasopismem medycznym o nazwie „World Journal of Medical Images, Videos and Cases” (WJOMI). WJOMI powstało z końcem 2015 r. jako nowoczesna platforma do publikacji online pod adresem wjomi.com. Można je określić mianem „full open-access”, czyli z pełnym otwartym dostępem do publikacji, jednak jest ono na tyle wyjątkowe, że jest całkowicie darmowe także dla autorów, tzn. nie płacą oni za opublikowanie swojej pracy, jak ma to miejsce w innych czasopismach open-access.

W czasopiśmie WJOMI nie ma reklam, a redakcja działa całkowicie społecznie, nie pobierając wynagrodzenia. Redakcja nie korzysta z informatyków, całość kodu strony jest pisana własnoręcznie, także domena i miejsce na serwerze jest udostępniane dla czasopisma nieodpłatnie. Zasięg czasopisma jest międzynarodowy, ponieważ artykuły ukazują się w języku angielskim, a jedynie streszczenia w języku polskim. Zdecydowaną korzyścią czasopisma internetowego jest możliwość zamieszczania filmów oraz licznych zdjęć, a także łatwość dostępu do publikacji z komputera, tabletu czy też telefonu w każdym miejscu i czasie pod warunkiem połączenia z Internetem. Artykuły w czasopiśmie mogą ukazywać się także bardzo szybko od złożenia ich w redakcji, bo tuż po otrzymaniu dwóch recenzji i uzyskaniu akceptacji do opublikowania – artykuły są wtedy zamieszczane na stronie

wjomi.com w postaci (i) html – do czytania na komputerze; oraz (ii) PDF z możliwością wydruku. Dotychczas na łamach WJOMI opublikowano szereg artykułów związanych z uroczystościami i wystąpieniami podczas posiedzeń i spotkań naukowych TLK.

Wymieniona działalność TLK jest możliwa dzięki szerokiemu współdziałaniu z władzami UJ i innymi uczelniami Krakowa, Okręgową Izbą Lekarską w Krakowie i wieloma specjalistycznymi towarzystwami lekarskimi i organizacjami (3,4,5). Należy tu wymienić ściłą współpracę z Krakowskim Oddziałem Polskiej Akademii Nauk: Komisją Nauk Medycznych oraz Komisją Historii i Filozofii Medycyny, których prezes TLK jest członkiem.

Popularyzacji działalności TLK służyła współpraca z organem Okręgowej Izby Lekarskiej w Krakowie – „Galicyjską Gazetą Lekarską”, dwumiesięcznikiem wydawanym w nakładzie 15 830 egzemplarzy.

Jak przedstawiono, ta współpraca i różne techniki informacji pozwalają komunikować i ujawniać szeroką działalność naukową i pozamedyczną lekarzy, a również przedstawiać ich pozazawodowy wizerunek, promując wśród społeczeństwa aktywność medyków na polu kultury. Wyrazem uznania tej szerokiej działalności Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego było wręczenie dla Towarzystwa na ręce prezesa prof. Igora Gościńskiego w dniu 21 czerwca 2017 r. podczas 76. Uroczystej Sesji Rady Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, najwyższego odznaczenia – brązowego „Medalu Cracoviae Merenti” (7).

Piśmiennictwo

- Gościński I., Kawecka-Jaszcz K., Pawlik W., Wiernikowski A.: *Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego*. (w) *Towarzystwa Naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie*, pod red. Z. Kruszeńskiego. PAN, Warszawa 2013, 124–134.
- Gościński I., Skotnicki A.B., Sułowicz W., Wiernikowski A.: *Działalność Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego w zakresie dokumentacji i systematycznego utrwalania pamięci o zbrodniach ludobójstwa w czasie II wojny światowej*. (a) *Ibidem*, 135–140. b) *Przegl. Lek.*, 2013, 70/4: 227–228.
- Gościński I., Wiernikowski A.: *Współpraca Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego i Okręgowej Izby Lekarskiej w Krakowie z lekarzami z zagranicy, szczególnie pochodzenia polskiego*. II Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie, 4–7 września 2008. Polska Akademia Umiejętności i Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Kraków 2010, 277–283.
- Gościński I., Wiernikowski A.: *Towarzystwo Lekarskie Krakowskie partnerem Stowarzyszenia Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ*. *Przegl. Lek.* 2013, 70, 9, 774–777.

- Gościński I., Wiernikowski A., Zawiliński J.: *Towarzystwo Lekarskie Krakowskie a Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego – przeszłość i terażniejszość*. Przegł. Lek. 2014, 71/4: 240–244. .
- Sułowicz W., Gościński I., Wiernikowski A.: *Działalność wydawnicza Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego*. Przegł. Lek. 2014, 71/4: 237–239.
- Wiernikowski A.: *Brązowy Medal Cracoviae Merenti dla Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego*. Alma Mater 2017, 196, 74–75.
- Wiernikowski A.: *Z dziejów Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego*. (w) *Krakowska Izba Lekarska 1893–1945*, OIL Kraków, 2013, 32–137.
- Wiernikowski A.: *Towarzystwo Lekarskie Krakowskie w latach 1989–2015*. Acta Medica Jaroslaviensis 2016, t. 37, 83–90.